

Terveydenhuoltolain ensihoitoa koskevat muutokset vuonna 2020

39 § Ensihoitopalvelun järjestäminen ja tuottaminen

Maakunnan on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on viranomaistoimintaa ja osa sosiaali- ja terveydenhuollon päivystysjärjestelmää sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon päivystysten kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden.

Ensihoitopalvelu tuotetaan maakunnan omana toimintana tai yhteistyössä toisen tai toisten maakuntien kanssa. Maakunta voi hankkia 40 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua palvelua muilta palveluntuottajilta.

Maakunta tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen. Palvelutasopäätöksessä määritellään ensihoitopalvelun tuottamistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat yhteistyöalueittain yhdenvertaisesti valmisteltuna, ja huomioidaan muut alueen ensihoitopalvelun tuottamisen kannalta tarpeelliset seikat, kuten ensihoidon ruuhkatilanteet sekä yhteistyöalueen resurssit.

Ensihoitopalvelun tehtävät välitetään ja käsitellään kansallisilla korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmillä. Ensihoitopalvelun toimijoiden on käytettävä kyseisiä järjestelmiä, mukaan lukien kansallista sähköistä ensihoitokertomusta.

40 § Ensihoitopalvelun sisältö

Ensihoitopalveluun sisältyvät:

- 1) äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointi ja kiireellinen hoito ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella, tarvittaessa potilaan kuljettaminen lääketieteellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön ja äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät potilaan siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa;
- 2) ensihoitovalmiuden ylläpitäminen;
- 3) ensihoitolääkäritoiminta;
- 4) ensihoidon kenttäjohtajatoiminta;
- 5) ensivastetoiminta, jolla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai

loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua;

6) tarvittaessa potilaan, hänen läheisensä ja muiden tapahtumaan osallisten ohjaaminen psykososiaalisen tuen piiriin;

7) osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien häiriötilanteiden varalle yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa;

8) virka-avun antaminen poliisille, pelastusviranomaisille, rajavartioviranomaisille ja meripelastusviranomaisille niiden vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi.

Meripelastustoimeen liittyvästä ensihoidosta säädetään meripelastuslaissa ([1145/2001](#)).

41 § Asetuksenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää ensihoitopalvelun tehtävistä, johtamisjärjestelmästä, ensihoitohenkilöstön tehtävien määrittelyn perusteista ja koulutusvaatimuksista, yksiköistä ulkoisine tunnuksineen, ensivastetoiminnasta, ensihoidon palvelutasopäätöksen määrittelyn perusteista ja rakenteesta sekä tämän lain 46 §:ssä kuvatun ohjausryhmän ja sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävistä.

46 § Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan ja ensihoitopalvelun ohjaus yhteistyöalueella

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetulla yhteistyöalueella sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan ja ensihoitopalvelun valmius- ja varautumissuunnittelua ohjataan yhteistyöalueen maakuntien yhteisesti muodostamassa ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän maakunnan perustamassa ohjausryhmässä. Tämän ohjausryhmän tehtävinä ovat:

- 1) johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan häiriötilanteita koskevien varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimista yhdessä muiden viranomaisten, toimijoiden ja yhteistyöalueiden kanssa siten, että ne muodostavat kansallisen kokonaisuuden;
- 2) ohjata ja tukea maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan sekä ensihoidon suunnittelua ja kehittämistä yhteistyöalueella ja yhteen sovittaa sitä muiden yhteistyöalueiden kesken;
- 3) antaa Hätäkeskuslaitokselle yhteistyöalueensa sosiaali- ja terveystoimen hälytysohjeet;
- 4) ohjata sosiaali- ja terveystoimen kansallisten korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien aluepääkäyttötoimintoja, joiden ylläpidosta yhteistyöalueella vastaa yliopistollista sairaalaa ylläpitävä maakunta;
- 5) valmistella maakunnille ensihoidon palvelutasopäätökseen kuuluvat tavoitteet ajasta, jossa väestö sen yhteistyöalueella tavoitetaan, ottaen huomioon väestön ennakoitu palvelutarve, alueen sosiaali- ja terveystoimen päivystysrakenne ja yhteistyöalueen ensihoidon voimavarat;

- 6) yhteen sovittaa yhteistyöalueen ensihoitolääkäritoiminta niin, että muodostuu kansallisesti yhtenäinen kokonaisuus ja ohjata yhdessä muiden yhteistyöalueiden kanssa lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan lääketieteellistä toimintaa siten, että muodostuu kansallinen kokonaisuus;
- 7) ohjata yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan valmiuskeskusta.

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät maakunnat yhdessä valmistelevat ja yhteen sovittavat ensihoitopalvelun toimintaa koskevat valtakunnalliset lääketieteelliset hoito-ohjeet ja muut ensihoitopalvelua koskevat valtakunnalliset ohjeet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetulla yhteistyöalueella toimii maakuntien yhdessä muodostama sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan valmiuskeskus. Valmiuskeskus sijoittuu yliopistollista sairaalaa ylläpitävän maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon liikelaitokseen ja sitä ohjataan 1 momentissa kuvatun ohjausryhmän toimesta. Yhteistyöalueeseen kuuluvien maakuntien on sovittava keskuksen tehtävien tuottamisesta yhteistyösopimuksessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan valmiuskeskuksen tehtävänä on:

- 1) luoda, ylläpitää ja välittää ajantasaista tilannekuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnasta ja -resursseista;
- 2) tukea Hätäkeskuslaitosta ensihoitopalvelun tehtävien arvioinnissa ja resurssien käytössä;
- 3) vastata yhteistyöalueensa ensihoito- ja ensihoitolääkäritasoisesta päivystyksestä yhteen sovittaen se muiden päivystystoiminnan valmiuskeskusten kanssa valtakunnalliseksi kokonaisuudeksi;
- 4) sovittaa yhteen ensihoitopalveluun kuuluvat potilassiirrot.

73 § Ensihoitopalveluun kuulumattomat potilassiirrot

Maakunnan tulee hankkia kilpailuttamalla järjestämisvastuullaan olevat ensihoitopalveluun kuulumattomien potilaiden siirtokuljetukset. Jos siirtokuljetusten järjestäminen kilpailuttamalla ei ole mahdollista markkinapuutteen vuoksi, maakunnan on ne tuotettava.

XX § Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan ohjaus- ja neuvontapalvelu

Maakunnan on järjestettävä kansalliseen toimialan päivystystoiminnan ohjaus- ja neuvontajärjestelmään kuuluva palvelu omalla alueellaan.

Tämän lain 46 §:ssä kuvattu ohjausryhmä koordinoi kansallisesti yhtenäisen sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan neuvonta- ja ohjauspalvelun kehittämistä yhdessä muiden yhteistyöalueiden kanssa.